

## ДІЇ УКРАЇНИ ТА СВІТУ З ПИТАНЬ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ

*Тихомирова Т.С., к.т.н., доц., Соркіна Д.К., бак.,  
Національний технічний університет «Харківський політехнічний  
інститут», м. Харків, Україна  
Diana.Sorkina@mit.khpi.edu.ua*

Зараз в нашій країні як і в усьому світі стоїть складна проблема – зміна клімату або кліматична криза. Тому наша держава планує та поетапно втілює у реальність заходи щодо зменшення викидів парникових газів. Зміна клімату означає коливання глобальних температур та погодних явищ, що виникає з часом. Клімату властиво змінюватися, однак зараз зміна клімату відбувається внаслідок глобального потепління, яке переважно викликане діяльністю людини, через яку змінюється склад атмосфери. [1]

За останні 30 років середня річна температура в Україні вже зросла на 1,2°C. Період від кінця 20-го століття і до сьогодні є найтеплішим за всю історію погодних спостережень в Україні (починаючи з 1890-х років). Швидкість зміни середньої, а також максимальної та мінімальної температур за період 1961 – 2013 років склала 0,3°C кожні десять років [2].



Рисунок 1 – Середня приземна температура повітря в Україні за два періоди. Інфографіку взято з презентації Балабух В. О. зав. відділом прикладної метеорології та кліматології УкрГМІ ДСНС та НАН України

У 1992 році під час міжнародного Саміту Землі у Ріо-де-Жанейро 154 країни визнали існування зміни клімату в результаті людської діяльності та прийняли рішення вести спільну роботу для обмеження глобального потепління. У цьому ж році була прийнята Рамкова конвенція ООН зі зміни клімату, а з 1995 року сторони конвенції почали щорічно збиратися для прийняття спільних рішень на Конференції сторін.

На конференції сторін збираються представники кожної країни-підписанта РКЗК ООН: 196 країн світу, а також Європейський Союз, який бере участь як окремих член Конвенції. Окрім того, у конференції беруть участь представники

неурядових організацій, місцевих органів влади, наукової спільноти, молоді, бізнесу, профспілок та інших зацікавлених сторін.



Рис 2. – Середня глобальна температура протягом 1880-2020 рр. в залежності викидів CO<sub>2</sub>. Джерело: дослідження NASA GISS, NOAA NCEI, ESRL

Уряд України один з перших ратифікував Паризьку угоду. А у 2021-му році уряд подав оновлений Національно визначений внесок із ціллю скоротити викиди парникових газів до 2030 року на 65% від рівня 1990 року [3]. Кліматична мета передбачає реальне зниження викидів парникових газів від теперішніх рівнів (-7% у 2030 році у порівнянні з 2019-м), а не їх підвищення, як це було до цього. Для реалізації цієї мети Україна має відмовитися від видобутку та використання викопного палива, підвищити енергоефективність та побудувати нові потужності, які виробляють енергію з відновлюваних джерел (сонячних, вітряних).

Станом на зараз, через російську агресію, яка зруйнувала понад 200 промислових об'єктів, кліматична ціль вже є виконана. До 2025 року, країни зобов'язались переглянути та посилити свої плани, тож ставлячи орієнтир на декарбонізацію економіки та зелене післявоєнне відновлення, Україна має шанси стати лідером та прикладом у цьому процесі.

До поки уряд намагається втілити екологізацію країни, найбільший вплив на вдале втілення спрямовують громадяни нашої держави. Свідомий громадянин України повинен бути проінформований та дисциплінований у навичках стосовно змін у кліматі. Та виконувати функції, які менше призведуть до викидів парникових газів. Бо може і не в першу, а в другу чергу від наслідків глобальних змін постраждає населення Землі. А в першу – рослинність, ліси, тварини та сільськогосподарська сировина (с/г культури та тваринництво). Які дії може виконувати громадянин країни за для зменшення викидів парникових газів [4]:

1. Зберігайте енергію та природні ресурси – цей захід зменшить ваші розтррати та допоможе меншому видобутку корисних копалин за для палива;

2. Зменшіть користування автомобілем до мінімуму. Віддавайте перевагу прогулянкам пішки, велосипедам/самокатам, громадському транспорту. А краще електротранспорту (тролейбуси, трамваї, електробуси);

3. Зменшуйте, використовуйте знову та переробляйте відходи. Будь-яке сміття, яке накопичується на звалищах та сміттєвих полігонах викидає в повітря метан, який є парниковим газом;

4. Вживайте місцеві екологічні продукти, бажано рослинного походження. Та контролюйте кількість закупленого, щоб частина нез'їденого не опинилась на смітнику;

5. Купуйте товари та речі з низьким вуглецевим слідом. (Вуглецевий слід – це сукупність викидів усіх парникових газів, які утворились внаслідок діяльності людини, виробництва товару чи послуги);

6. Робіть вибір на користь довговічності та захисту довкілля. Нехтуйте правилами сезонної моди та не нехтуйте речами з секонд-хендів. Бо деякі синтетичні тканини та шкіряні вироби розкладаючись на сміттєзвалищі викидають у повітря токсичні сполуки;

7. Дбайте про природні екосистеми. Кожне посаджене дерево стане фільтром наших нащадків, а кожна врятована тваринка чи пташка поповне та не дасть зникнути своєму виду і не спричинить розриванню трофічного ланцюга;

8. Об'єднуйтеся з іншими у досягненні кліматичних цілей. Знаходьте однодумців та спонукайте інших жити екологічно свідомим життям.

Варто пам'ятати, що навіть звичайна людина може посприяти зменшенню викидів парникових газів, а звідси глобальній зміні клімату.

Наша країна активно бере участь у збереженні та зменшенні викидів. Веде переговори з іншими країнами для обміну досвідом. Та бере напрям на екологізацію держави. Єдиний фактор, що зараз якнайбільше заважає розвитку нашої країни є воєнні дії на сході і півдні України. І те скільки часу нам знадобиться для відновлення – невідомо. Але ми як громадяни своєї держави можемо досягти спільної благої мети – збереження наших кліматичних умов та подальший розвиток у цьому напрямку. Бо країну формують її громадяни, а громадяни декількох країн – світ.

#### Література

1. Сайт Unicef Україна (дата звернення 07.10.2022.): <https://www.unicef.org/ukraine/stories/climateaction>

2. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (дата звернення 07.10.2022.): <https://mepr.gov.ua/news/35246.html>

3. План дій уряду України щодо змін клімату (дата звернення 07.10.2022): <https://mepr.gov.ua/content/mizhvidomchp-robochp-grupp-z-rozglyadu-proektiv-cilovih-ekologichnih-zelenih-investiciy.html> .

4. Сайт центру екологічних ініціатив «Екодія» (дата звернення 07.10.2022.): <https://ecoaction.org.ua/zmina-klimatu-ua-ta-svit.html>